

Dimensió de gènere en la construcció de pau

- ❑ El Consell de Seguretat va aprovar una resolució sobre la violència sexual en els conflictes entre les crítiques d'activistes per la despolitització de la qüestió.
- ❑ Les Nacions Unides van advertir sobre l'impacte que la crisi alimentària mundial està tenint sobre les dones i va destacar la necessitat de considerar-les agents actives en la superació d'aquesta crisi.
- ❑ Social Watch va publicar l'Índex d'Equitat de Gènere 2008, i va destacar que cap país del món no ha aconseguit la plena equitat.
- ❑ El Consell de Seguretat va aprovar una resolució sobre la violència sexual en els conflictes entre les crítiques d'activistes per la despolitització de la qüestió.
- ❑ La Convenció sobre les Municions de Raïm va incorporar algunes de les recomanacions de la societat civil relatives a la integració de la dimensió de gènere en el seu text, en especial pel que fa a l'assistència a les víctimes.
- ❑ La violència domèstica està tenint un greu impacte en les dones en països que estan en situació de conflicte armat, com van evidenciar aquest trimestre els casos de l'Afganistan i el Pakistan.

En el present capítol s'analitzen les diverses iniciatives que des de l'àmbit de les Nacions Unides i diferents organitzacions i moviments internacionals s'estan duent a terme respecte a la construcció de la pau des d'una **perspectiva de gènere**¹. Aquesta perspectiva ens permet veure clarament quins són els impactes diferenciats dels conflictes armats sobre les dones i sobre els homes, però també en quina mesura i de quina manera participen uns i altres en la construcció de la pau, i quines són les aportacions que les dones estan fent a aquesta construcció. L'apartat està estructurat en dos blocs principals: el primer fa un repàs d'aquest impacte diferenciat dels conflictes armats, i el segon analitza diverses iniciatives destacades de construcció de pau des d'una perspectiva de gènere.

8.1. L'impacte de la violència i els conflictes des d'una perspectiva de gènere

En aquest apartat s'aborda el tema de la dimensió de gènere en el cicle del conflicte, fent especial referència a la violència contra les dones. Els conflictes armats són fenòmens que compten amb una dimensió de gènere molt important. En primer lloc, mitjançant l'anàlisi de gènere es desmunta la visió tradicional dels conflictes armats com a realitats neutres i es posa en qüestió el fet que la gènesi dels conflictes armats sigui independent de les estructures de poder en termes de gènere que pugui haver-hi en una determinada societat. En segon lloc, des d'aquesta perspectiva també es plantegen seriosos dubtes a les afirmacions que pretenen homogeneïtzar les conseqüències dels conflictes.

¹ El gènere és la "categoria que subratlla la construcció cultural de la diferència sexual", és a dir, el fet que les diferents conductes, activitats i funcions de les dones i els homes són culturalment construïdes, més que biològicament determinades. La perspectiva de gènere al·ludeix no només al potencial analític d'aquesta categoria sinó també al seu potencial polític, transformador de la realitat. Des d'aquest angle, el gènere no és només una eina per a l'anàlisi de la situació de les dones en el món; també és una proposta política perquè exigeix un compromís a favor de la construcció de relacions de gènere equitatives i justes." Murguialday, C. "Género" a Hegoa, *Diccionario de Acción Humanitaria y Cooperación al Desarrollo*, 2000, Icaria. La definició que ofereix l'Oficina de l'Assessora Especial sobre Assumptes de Gènere i Avenç de la Dona de les Nacions Unides, assenyalava que "el gènere es refereix als atributs socials i a les oportunitats associades al fet de ser home o dona i les relacions entre dones i homes, nenes i nens, així com les relacions entre dones i les relacions entre homes. Aquests atributs, oportunitats i relacions estan socialment construïts i s'aprenen en el procés de socialització. Són específics d'un context i temporals, i poden canviar. El gènere determina el que s'espera, es permet i es valora en una dona o en un home en un context donat [...]".
<<http://www.un.org/womenwatch/osagi/conceptsanddefinitions.htm>>

a) Violència sexual com a arma de guerra

A proposta del Govern dels EUA, al mes de juny es va debatre i es va aprovar en el Consell de Seguretat de l'ONU una resolució sobre la violència sexual en els conflictes.² L'aprovació d'aquesta resolució i la seva discussió en el Consell de Seguretat succeeixen un creixent debat social i institucional sobre la necessitat de posar fi a aquest crim de guerra, que s'ha documentat en la pràctica totalitat dels conflictes armats actuals. La resolució 1820 reconeix que la població civil és la principal víctima dels conflictes armats, i les dones i les nenes resulten particularment afectades per la violència sexual que pot arribar a ser una tàctica de guerra, persistint fins i tot després del cessament de les hostilitats. La resolució assenyalava que la utilització de la violència sexual pot contribuir a exacerbar els conflictes armats i, per tant, exigeix a totes les parts enfrontades que posin fi sense dilació a la seva utilització i que adoptin amb celeritat mesures per a protegir els civils, en particular les dones i les nenes. A més, es demana que aquesta violència quedi exclosa de les disposicions d'amnistia en els processos de pau i s'insta els països que participen en les missions de manteniment de la pau que augmentin el nivell de formació dels seus contingents per a donar resposta a aquesta violència.

Malgrat que en principi aquesta iniciativa pugui suposar un pas important en la lluita contra aquesta violència, que afecta centenars de milers de dones a tot el món, destacades activistes van posar de manifest que darrere d'aquesta resolució s'amaga la intenció de reduir el perfil polític de la qüestió, i de rebaixar els compromisos que els Estats membres van assolir amb l'aprovació de la resolució 1325 del Consell de Seguretat de l'ONU.

Quadre 8.1. La resolució sobre la violència sexual, avenç o rebaixa en els compromisos?

Algunes de les crítiques apunten a què el text aprovat a proposta dels EUA suposa una marxa enrere sobre importants fites aconseguides, com el reconeixement de la violència sexual com a crim de guerra pels tribunals penals internacionals per a Rwanda i l'Antiga Iugoslàvia. En el text de la resolució s'afirma que la violència sexual "pot" constituir un crim de guerra o contra la humanitat, i rebaixa el reconeixement que els tribunals internacionals havien fet anteriorment. Altres elements criticats fan referència a la qüestió de la prevenció de la utilització de la violència sexual, ja que en la nova resolució únicament s'insta el personal de les Nacions Unides que reconegui i respongui quan es produeixin aquestes situacions, però no s'incorpora un enfocament preventiu en el desplegament de les missions de manteniment de la pau.

La resolució sobre la violència sexual assenyalava també que s'ha de convidar les dones a participar en les discussions encaminades a la resolució dels conflictes quan sigui possible, i rebaixa l'exigència que contemplava la resolució 1325 en què s'insta a la inclusió de les dones en totes les fases de la prevenció, resolució i reconstrucció, i en la implementació dels acords de pau.

En definitiva, sota l'aparença d'un avenç destinat a abordar un dels impactes més importants dels conflictes armats des d'una perspectiva de gènere, la resolució sobre violència sexual podria suposar un retrocés respecte a compromisos adquirits anteriorment pels Estats membres. D'altra banda, la resolució 1325 va suposar l'adopció d'un marc global que implicava que el treball sobre la qüestió de les dones, la pau i la seguretat adreçés en paral·lel totes les dimensions i no treballés de manera fragmentada els diferents àmbits rellevants. L'adopció d'aquesta resolució podria implicar una rebaixa en els compromisos adquirits l'any 2000 pels països membres de les Nacions Unides. La revisió de compromisos adquirits per la comunitat internacional respecte als drets de les dones per a rebaixar-los, no és una situació nova. Amb motiu del procés de Beijing+10, pel qual es va revisar l'aplicació de la Plataforma d'Acció de Beijing 10 anys després de la seva aprovació, també van ser alguns els Estats, entre els quals es trobaven els EUA, que van voler introduir modificacions restrictives dels drets sexuals i reproductius de les dones.³

D'altra banda, una coalició de 71 ONG congoleeses va dirigir una carta al Consell de Seguretat de l'ONU, per a cridar l'atenció sobre la gravíssima situació que es viu en aquest país, on només el

² S/RES/1820(2008) <<http://www.un.org/Docs/journal/asp/ws.asp?m=s/1820/2008>>

³ Aquestes restriccions feien referència al dret a l'avortament. Per a més informació sobre aquesta qüestió, vegeu Escola de Cultura de Pau, *Alerta 2006! Informe sobre conflictes, derechos humanos y construcción de paz*, Barcelona, Icaria, 2006.

mes d'abril de 2008 es van documentar més de 880 casos de violacions, xifra que segons aquestes ONG representa un 10% del total. Les ONG van reclamar que la resolució que aprovi les Nacions Unides inclogui que l'enfortiment dels sistemes judicials nacionals sigui un element integral del mandat de les missions de les Nacions Unides en zones en conflicte. També es va fer una crida a què es garanteixi el compliment de la legislació internacional en aquells llocs on les lleis nacionals no estiguin en funcionament. A més, s'exigeix que cap declaració d'amnistia no inclogui els perpetradores de violència sexual. D'altra banda, s'insta a què la provisió d'atenció sanitària a les dones víctimes d'aquesta violència formi part de l'assistència proporcionada en els contextos de conflicte armat. Finalment, s'exigeix la posada en marxa de mecanismes per a supervisar el compliment d'allò establert per la resolució 1325 del Consell de Seguretat, i d'altres instruments internacionals relatius als drets de les dones.

Per la seva part, el Grup de Treball d'ONG sobre les Dones, la Pau i la Seguretat, que va fer un paper fonamental en la redacció i aprovació de la resolució 1325, havia demanat al secretari general del Consell de Seguretat un seguiment i una anàlisi sistemàtica d'aquesta qüestió, ja que la violència sexual representa una amenaça per a la pau i la seguretat internacionals. També havia demanat més dades als seus informes sobre la utilització d'aquesta violència en els contextos de conflicte armat, i oferia propostes al Consell de Seguretat sobre com millorar la resposta de les Nacions Unides. Finalment, havia demanat que es posi fi a la impunitat dels perpetradors de violència sexual i de gènere.

Durant el transcurs del debat que va tenir lloc en el Consell de Seguretat de l'ONU sobre la violència sexual en els conflictes armats, el secretari general de l'ONU, Ban Ki-moon, va instar la comunitat internacional a redoblar els seus esforços per combatre aquesta pràctica que posa en perill la pau i la seguretat internacionals i que pot arribar a exacerbar els conflictes armats, dificultant la seva resolució. Ban va anunciar que **designarà un enviat especial que es dedicarà per complet a aquesta qüestió**. A més, el secretari general haurà de presentar un **informe el juny del 2009 sobre la implementació de la resolució**, en el qual s'inclourà informació sobre aquelles situacions de conflicte en què s'utilitza de forma sistemàtica i estesa la violència sexual contra la població civil, i propostes per minimitzar la vulnerabilitat de les dones i nenes davant aquesta violència.

D'altra banda, l'ONG Save the Children va publicar un informe en què va denunciar els abusos sexuals que personal de manteniment de la pau de les Nacions Unides i d'altres agències de l'organització i d'ONG cometien contra menors en contextos de conflicte armat.⁴ La investigació ha involucrat centenars de menors al Sudan, Côte d'Ivoire i Haití, i el resultat ha estat denunciar la indefensió d'aquests menors, que enfronten serioses dificultats a l'hora de denunciar els fets, a més de la falta d'atenció i assistència que reben. Save the Children denuncia la falta de lideratge i acció de la comunitat internacional per a posar fi a aquests abusos.

b) Violència domèstica contra les dones en contextos bèl·lics.

Durant el trimestre va haver-hi denúncies relatives al greu impacte que la violència domèstica i familiar està tenint sobre les dones de diversos països que travessen o han travessat recentment un conflicte armat.

L'organització de drets humans Human Rights Watch va denunciar la situació de les dones al **Pakistan**, on la violència domèstica s'ha convertit en un problema endèmic i podria estar afectant aproximadament el **80% de les dones del país**, que sofreixen abusos verbals, sexuals, emocionals o físics a les seves llars. Aquesta xifra ha estat corroborada per altres estudis, com el publicat per la Pakistan Medical Association. El fet que estigui vigent legislació discriminatòria per a les dones respecte a l'accés a l'herència de propietats i la persistència de pràctiques tradicionals

⁴ Save the Children, *No one to turn to*, 2008 http://www.savethechildren.org.uk/en/docs/No_One_to_Turn_To.pdf

discriminatòries,⁵ no fa sinó reforçar el risc de patir violència. L'organització Progressive Women's Association ha denunciat també que cada any 4.000 dones són cremades vives, gairebé sempre pels seus marits o familiars propers.

A l'**Afganistan**, les Nacions Unides van assenyalar que les denúncies sobre violència domèstica s'havien incrementat en un 40% des de març del 2007, xifra que no necessàriament implica que s'hagi produït un augment d'aquesta violència. No obstant això, diverses organitzacions sí que han assenyalat que s'està produint un augment d'aquesta violència com a conseqüència de la creixent cultura d'impunitat que s'està implantant al país, la debilitat de les institucions a l'hora de fer complir la legislació vigent, l'augment de la pobresa i altres factors. L'organització britànica Womankind Worldwide, en un informe publicat recentment, va denunciar que el **80% de les dones afganeses estan afectades per la violència domèstica**, que el 60% dels matrimonis són forçats i que la meitat de les noies són forçades a casar-se abans d'haver complert 16 anys.⁶ Womankind Worldwide ha assenyalat que malgrat la retòrica sobre els drets de les dones i l'emancipació que es va generar per justificar la intervenció armada dels EUA i altres països a l'Afganistan el 2001, de moment no s'ha produït cap canvi tangible en la situació de les dones.

Finalment, es pot destacar la situació a **Burundi**. Si bé no existeix en aquests moments un conflicte armat obert, el país és escenari d'una tensió d'alta intensitat com a conseqüència del conflicte armat que va transcórrer fins a l'any 2006.⁷ La incidència de la violència contra les dones, i especialment la violència sexual, va ser molt elevada durant el conflicte i ha persistit posteriorment. El secretari general de l'ONU va reconèixer en el seu últim informe sobre el país que **en els últims mesos s'havia registrat un increment en el nombre de violacions**. La majoria de les víctimes d'aquesta violència són noies menors de 18 anys, ja que el 60% de les violacions tenen com a víctimes a menors de 16 anys, segons van constatar les organitzacions Amnistia Internacional i ACAT. A més, s'està incrementant el nombre de casos de violència sexual en què el perpetrador és un familiar proper de la víctima.

Tots aquests casos posen de manifest la interrelació que existeix entre la violència armada en el marc dels conflictes i la violència contra les dones en l'àmbit familiar i domèstic. Si bé és cert que la violència contra les dones a la llar és un fenomen de dimensions globals, que afecta un elevat nombre de dones a tot el món, l'existència d'un conflicte armat ocasiona que aquesta violència domèstica s'exacerbi. Xifres com les de l'Afganistan i el Pakistan, països on el 80% de les dones podrien estar afectades per la violència domèstica, evidencien aquesta situació.

c) Crisi alimentària

Com a conseqüència de la crisi alimentària mundial generada per l'augment dels preus dels aliments i carburants i d'altres productes bàsics, diverses veus s'han alçat posant de manifest els efectes que aquesta crisi està tenint sobre les dones. Els factors que expliquen l'**impacte concret** que l'actual crisi alimentària està tenint sobre les dones són variats, com el fet que a **determinades regions del món, la majoria de la població agrícola sigui femenina**. En el cas de l'Àfrica, les dones arriben a representar el 80% dels treballadors agrícoles del continent. Les conseqüències d'aquesta crisi són especialment greus i visibles en les economies domèstiques, la gestió de les quals recau sovint en les dones, qui, d'altra banda, són les primeres en tenir majors dificultats en satisfer les seves necessitats bàsiques i en accedir a la provisió de serveis essencials. Les majors taxes de pobresa que sofreixen les dones a tot el món, juntament amb la discriminació social que pateixen, estan agreujant l'impacte de la crisi alimentària.

⁵ D'entre aquestes pràctiques s'ha de destacar el "vani", que consisteix en el matrimoni forçat de nenes com a forma de compensació a les famílies que han estat víctimes d'un assassinat. Així es pretén compensar pel crim i solucionar les disputes entre famílies i clans.

⁶ Womankind Worldwide, *Taking Stock — Afghan Women and Girls Seven Years On*, 2008
<<http://www.womankind.org.uk/upload/Taking%20Stock%20Report%2068p.pdf>>

⁷ Vegeu el capítol de tensions.

Les Nacions Unides han destacat que de cada deu persones que pateixen gana al món, set són dones i nenes, malgrat que són les productores primàries d'aliments -el 90% dels cultius de primera necessitat són produïts per dones. A més, el 45% de les dones dels països empobrits pateixen anèmia (davant un 25% d'homes), una conseqüència directa de la malnutrició.

Quadre 8.2. L'impacte de la producció de biocombustibles en les dones

La FAO va publicar aquest trimestre l'informe *Qüestions de gènere i igualtat en la producció de biocombustibles líquids - Minimitzar els riscos i maximitzar les oportunitats* en què es posa de manifest com l'actual política de producció a gran escala de cultius destinats a la fabricació de biocombustibles podria conduir a l'augment de la marginació de les dones en les àrees rurals, posant en perill els seus mitjans de vida i subsistència. L'informe recull que en cas de prosseguir els processos de producció com en l'actualitat, la vulnerabilitat de les dones davant la gana i la pobresa podrien veure's exacerbades. La creixent demanda de terres per a la producció de biocombustibles està empenyent les dones que treballen en l'agricultura de subsistència a terres cada vegada menys productives. En paral·lel, el procés de degradació mediambiental que aquest tipus de cultius extensius genera podria tenir serioses conseqüències sobre la salut de les dones i dificultar l'accés a determinats recursos, com ara l'aigua. D'altra banda, la substitució dels diferents cultius tradicionals per monocultius destinats a la producció de biocombustibles també posa en perill les economies tradicionals i les activitats desenvolupades per les dones: producció, collita i emmagatzemament d'aquests cultius.

Així, la vicesecretària general de l'ONU, Asha-Rose Miro, va destacar la necessitat de dur a terme processos d'empoderament de les dones, ja que poden fer un paper clau en la superació de l'actual crisi alimentària. Per la seva part, l'alta comissionada de les Nacions Unides per als drets humans va destacar la importància que les polítiques d'assistència que s'estan desenvolupant per pal·liar els efectes d'aquesta crisi es duguin a terme de manera no discriminatòria, incloent aquells grups particularment vulnerables davant la discriminació per motius de gènere, ètnia o discapacitat.

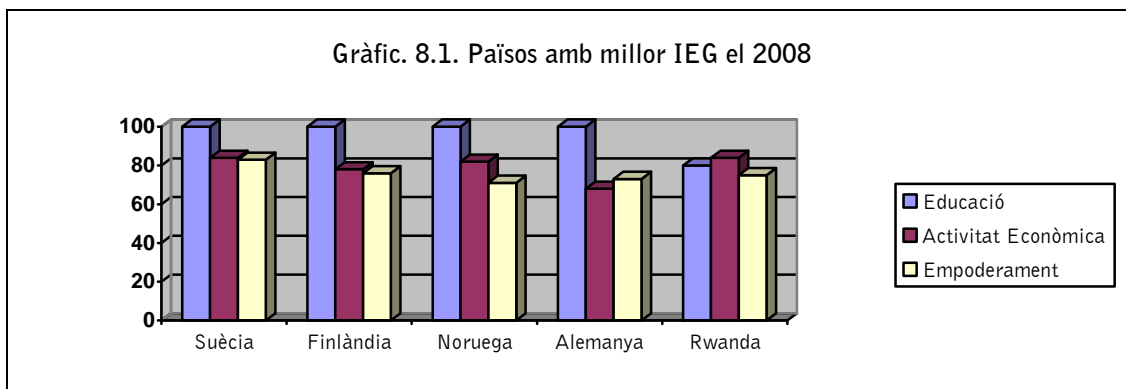
d) Inequitat de gènere

L'organització Social Watch va presentar els resultats relatius a l'Índex d'Equitat de Gènere (IEG), que classifica 157 països.⁸ L'índex avalua la situació en matèria d'equitat de gènere respecte a l'educació i la seva participació econòmica, així com en òrgans de presa de decisions.⁹ D'acord amb les dades ofertes per Social Watch, **cap país del món no ha assolit una situació de completa equitat de gènere**, malgrat que a diversos països aquesta equitat sí que s'ha aconseguit en matèria d'educació. No ha estat així en les altres dimensions que conformen l'índex: l'econòmica i la d'empoderament polític i participació en les institucions. Els deu països més equitatius del món són Suècia, Finlàndia, Noruega, Alemanya, Rwanda, Bahames, Dinamarca, Nova Zelanda, Islàndia i Països Baixos, mentre que els deu que es troben en una pitjor situació són Iemen, Côte d'Ivoire, Togo, Egipte, Índia, Txad, Benín, Sierra Leone, Sudan i Pakistan.

⁸ Poden consultar-se les dades completes de l'IEG 2008 a

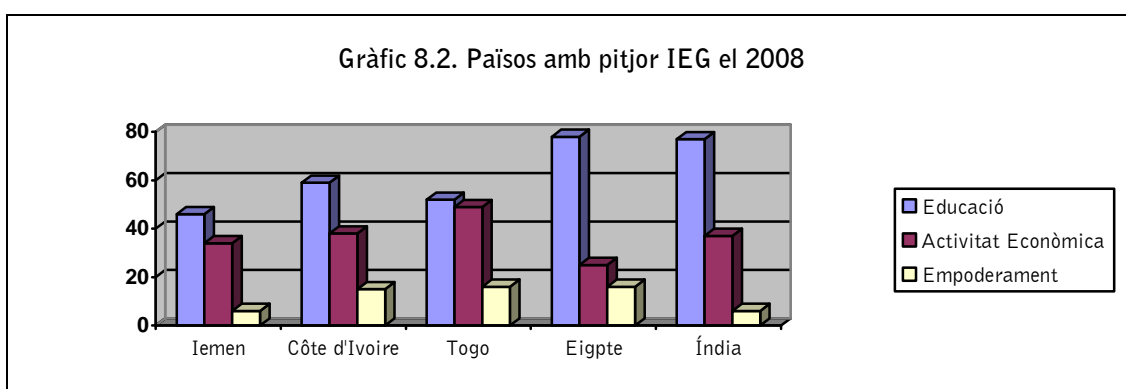
<http://www.socialwatch.org/es/avancesyRetroscesos/IEG_2008/index.htm>

⁹ La bretxa en educació és estimada a partir de: taxa d'alfabetització; taxa de matriculació en ensenyament primari; taxa de matriculació en ensenyament secundari i taxa de matriculació en ensenyament terciari. La bretxa en l'activitat econòmica és estimada a partir de: les taxes d'activitat econòmica i els ingressos percebuts estimats. La bretxa en empoderament és estimada a partir de: tant per cent de dones en càrrecs tècnics; tant per cent de dones en càrrecs de direcció i govern; tant per cent de dones parlamentàries i tant per cent de dones en càrrecs ministerials.

L'IEG 2008 assenjala que un elevat nivell d'ingressos no garanteix per si mateix una major equitat de gènere en un país, com evidència per exemple el cas de Rwanda, considerat el cinquè país més equitatiu del món, per davant de molts països amb nivells de renda molt més elevats, malgrat els nivells d'empobriment existents. Altres exemples els constituïrien països com Uganda, Lesotho o Moçambic, que tindrien nivells d'equitat lleugerament superiors als de Suïssa o Luxemburg.

Es pot destacar que dels deu països amb majors taxes d'inequitat, set es troben immersos o han travessat en els últims anys un conflicte armat: Iemen, Côte d'Ivoire, Índia, Txad, Sierra Leone, Sudan i Pakistan.

8.2. La construcció de pau des d'una perspectiva de gènere

En aquest apartat s'analitza la participació de les dones i els homes en les diferents dimensions de la construcció de la pau, entre les quals es troben els processos de negociació. La construcció de la pau des d'una perspectiva de gènere promou processos de caràcter més inclusiu, mentre fa front a algunes de les causes profundes de la violència subjacents en els sistemes patriarcals.

a) Acords de pau

Al mes d'abril el Govern pakistanès va firmar un acord de pau amb l'insurgència talibana pakistanesa liderada per Maulana Fazlullah a la zona de Swat (Província de la Frontera Nord-Occidental), pel qual el Govern va accedir a la imposició de la xaria a la zona a canvi de la renúncia a les accions armades per part de la insurgència talibana. Malgrat que l'acord assolit estableix que els talibans permetran a les dones dur a terme les seves obligacions en els seus llocs de treball, el temor a la imposició d'una determinada interpretació de la xaria ha portat a

diverses organitzacions de la societat civil a expressar la seva preocupació per la firma d'aquest acord.

En els últims anys, l'insurgència talibana s'havia enfortit enormement en aquesta zona del Pakistan, fet que va tenir serioses conseqüències per a les dones, que anteriorment ja patien una reclusió pràcticament total a l'àmbit domèstic. Nombroses escoles de nenes van ser atacades i, en paral·lel a la presa de control per part de les milícies talibans d'àmplies zones de la vall de Swat, es va imposar l'obligatorietat del burka per a les dones i nenes majors de vuit anys, i es van prohibir les campanyes de vacunació de la pòlio, entre d'altres qüestions. El Mullah Fazlullah, líder de la insurgència talibana de la zona, i conegut popularment com "Mullah Radio", va difondre per ràdio durant mesos el seu missatge d'estricta interpretació de la xaria, dirigint-se de manera particular a les dones. En una zona on els índexs d'alfabetització de les dones ronden el 4%, la insurgència talibana oferia a través d'aquest mitjà de comunicació formació religiosa a les dones recluses a les seves cases, amb l'objectiu d'obtenir majors suports i incrementar la seva legitimitat.

Algunes organitzacions de la societat civil, en el marc del seminari "Peace: At What Cost? A Civil Society Perspective", van assenyalar que l'acord va ser firmat a l'esquena de l'opinió pública i van expressar el seu rebuig, assenyalant que inclou elements discriminatoris per a les dones, com per exemple els drets d'herència. A més, aquestes organitzacions van expressar la seva preocupació per la firma d'un acord amb els responsables de la mort de població civil innocent, afirmant que aquest acord servirà per a la consolidació de l'extremisme a la regió.

Els acords de pau poden suposar oportunitats importants per a reforçar i institucionalitzar millores en la situació de la dona, però també poden servir per a consolidar i perpetuar pràctiques i legislacions discriminatòries. Així doncs, és important que els governs signants d'acords de pau mostrin un compromís ferm que porti a acords inclusius i no discriminatoris, i que garanteixin el respecte als drets humans de les dones.

b) Desarmament

Durant el trimestre es va aprovar la **Convenció sobre les Municions de Raïm**.¹⁰ Abans de la seva aprovació, organitzacions de dones com la Lliga Internacional de Dones per la Pau i la Llibertat van dur a terme una **campanya amb l'objectiu que el text del tractat incorporés la dimensió de gènere**, de manera que aquest tingués en compte l'impacte específic que aquest tipus de bombes tenen sobre dones i nenes.

El resultat final ha estat que el **preàmbul del tractat ha inclòs una menció explícita a la Resolució 1325** del Consell de Seguretat de l'ONU sobre les dones, la pau i la seguretat entre els documents de referència d'aquest tractat. A més, s'ha adoptat una **definició àmplia de víctima**, per incloure no solament aquelles **persones directament afectades** per l'impacte d'aquest tipus d'armament, sinó també les **famílies i comunitats afectades**. Aquesta inclusió és important des de la perspectiva de gènere, ja que permetrà que les persones dependents econòmicament de les víctimes directes puguin ser integrades en els programes d'assistència i rehabilitació. A més, el tractat obliga els Estats part a prestar assistència sensible en matèria de gènere a les víctimes. Es tracta d'un avenç significatiu en l'àmbit del desarmament, ja que tractats anteriors de la rellevància del d'Ottawa, no van incloure en el seu text la perspectiva de gènere.

D'altra banda, la Campanya Suïssa per a la Prohibició de les Mines Antipersona va publicar un informe sobre la dimensió de gènere en l'impacte d'aquest tipus d'armament, *Gènere i Mines. Del concepte a la pràctica*.¹¹ En aquest informe s'analitza la rellevància de la dimensió de gènere tant

¹⁰ Vegeu el capítol 6 (Desarmament).

¹¹ Campanya Suïssa per a la Prohibició de les Mines Antipersona, *Gènere y Minas. Del concepto a la práctica*, 2008 <http://www.scbi-gender.ch/uploads/media/SCBL_-_Gender__Landmines_29_April_FINAL.pdf>

en l'impacte de les mines, com en l'acció en contra, a partir de l'estudi de cinc casos: Colòmbia, Líban, Moçambic, Sri Lanka i Sudan.

Quadre 8.3. Algunes conclusions sobre la importància del gènere en l'acció contra les mines

La Campanya Suïssa per a la Prohibició de les Mines Antipersona, al seu informe *Gènere i Mines. Del concepte a la pràctica* va destacar que la integració de la perspectiva de gènere és factible en l'acció contra les mines, en els diversos àmbits i fases. D'entre els àmbits d'intervenció prioritaris sobre els quals s'hauria de garantir que s'aplica la perspectiva, es pot destacar els de desminatge, educació sobre els riscos de les mines i assistència a les víctimes.

L'informe assenyala que les dones, els homes i els menors tenen diferent informació sobre les mines, per la qual cosa és important que es dissenyin estratègies adequades de comunicació per a cada grup de població. La participació de dones i homes en la recerca d'informació sobre la presència de mines facilita que aquesta tingui un caràcter més exhaustiu. D'altra banda, es pot destacar que molts països s'oposen que les dones participin directament en les tasques de desminatge, però en general, que les dones exerceixin aquestes tasques redunda positivament en els projectes de desminatge. La participació de les dones com a formadores sobre els riscos de les mines és important per a arribar a altres dones i garantir el seu accés a la informació en aquesta matèria. Les aproximacions suposadament neutres en matèria de gènere, en realitat han obviat aquesta qüestió sense tenir en compte les diferents circumstàncies socials, culturals i econòmiques d'homes i dones que influeixen o dificulten el seu accés als serveis d'atenció a les víctimes. És important tenir en compte que no solament les víctimes directes de les mines han de rebre aquestes prestacions, sinó que un enfocament de gènere incorporarà les famílies, persones dependents i comunitats en general.